

Grenseløs kjærlighet – Norsk organisasjon for familiegjenforening
www.grenseloskjaerlighet.com

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep,
0030 OSLO

Oslo, 15. mai 2015

Høring: Endringer i Utlendingsloven og Utlendingsforskriften – hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse mv. – endringer i Statsborgerloven

Organisasjonen Grenseløs kjærlighet – Norsk organisasjon for familiegjenforening vil med dette komme med innspill til ovennevnte høring. Grenseløs kjærlighet – Norsk organisasjon for familiegjenforening er en medlemsorganisasjon som jobber for en mer human familiegjenforeningspolitikk i Norge.

Oppsummering

Grenseløs kjærlighet – Norsk organisasjon for familiegjenforening går mot de fleste av de foreslåtte endringene og vil særlig framheve følgende momenter:

1. Å heve botidskravet for permanent oppholdstillatelse til fem år vil gjøre situasjonen vanskeligere for utlendinger – flest kvinner – som utsettes for mishandling i samlivsforholdet og dette er så alvorlig at utredning av «avbøtende tiltak» på ingen måte er tilstrekkelig for å motvirke dette
2. En økning av botidskravet til fem år uten samtidig å øke perioden en utlending kan oppholde seg utenfor riket fra sju måneder innebærer en alvorlig innskrenking i den enkeltes bevegelsesfrihet og mulighet til å holde kontakt med familie i hjemlandet, reise på ferie eller flytte med norsk referanseperson dersom denne i kortere perioder har arbeidet utenfor Norge. Dersom botidskravet økes fra tre til fem år må derfor perioden man kan oppholde seg utenfor Norge økes tilsvarende, til 12 måneder.
3. Endringene må ikke gis tilbakevirkende kraft slik det legges opp til, men kun gjøres gjeldende for de som ennå ikke har innlevert søknad om førstegangs oppholdstillatelse.
4. Forslaget innebærer en økt byråkratisering og økte utgifter for en utlendingsforvaltning som allerede er ute av stand til å utføre sine plikter innenfor rimelig tid. De 40,1 millioner kroner endringen er vurdert til å koste bør i stedet benyttes til å øke saksbehandlingskapasitet på familiegjenforening slik at ventetiden kan komme ned i seks måneder og at Norge kan oppfylle sine lovpålagte frister iht. EØS-avtalen.

Kommentarer til de ulike delene av forslaget

Kap 2: Bakgrunn

Grenseløs kjærlighet er kjent med innholdet i samarbeidsavtalen og regjeringserklæringen, men er også kjent med at i andre saker (f.eks. reservasjonsrett for fastleger ift. henvisning til abort), har Regjeringen, i konsultasjon med Venstre og Kristelig Folkeparti, valgt å gå bort fra avtalte punkter pga. alvorlige motforestillinger framkommet under høringsrunden. Dette viser vilje til realitetsorientering, og Grenseløs kjærlighet mener motforestillingene mot dette forslaget er så vidt tungtveiende at Regjeringen også her bør vurdere andre løsninger enn det som er nedfelt i de nevnte avtaler.

Kap. 4: Hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse

4.1: Botidskravet

Forslaget om å heve botidskravet til fem år er svært dårlig begrunnet. Det vises til at tre års opphold gir «begrenset tilknytning til riket» uten at dette begrunnes nærmere. Samme argument kan senere brukes for å heve fra f.eks. fem år til åtte år når dette bare fremsettes som en ubegrunnet påstand. En hver tidsperiode gir per definisjon en mer begrenset tilknytning til riket enn en lengre tidsperiode, og argumentet er derfor tautologisk. Slik Grenseløs kjærlighet ser det gir tre års opphold sterk tilknytning til riket, spesielt i familieinnvandringsaker der referansepersonen har lang botid i Norge og/eller er norsk statsborger. Vi mener dessuten at det er positivt for personer som flytter til Norge at deres langsiktige oppholdssituasjon avklares raskt. Det vil øke følelsen av aksept og tilhørighet, og stimulere lysten til å bidra i samfunnet på en positiv måte, og dermed bidra til en vellykket integrering.

Det er i tillegg en rekke konkrete og praktisk grunner, som alle gjelder de berørte familier, til at tre års botidskrav er (mer enn) tilstrekkelig:

- Departementet framhever selv problemstillingen med vold og mishandling i ekteskapet, og ønske om å utrede behovet for avbøtende tiltak er en innrømmelse av et avbøtende tiltak vil være nødvendig. Heller enn å vurdere avbøtende tiltak bør man da la være å innføre en endring som skaper behov for slike tiltak. Det er ingen offentlige tiltak som på en tilfredsstillende måte vil kunne avbøte forskjellen på å måtte leve fem år under systematisk mishandling vs. å «bare» måtte holde ut i tre år.
- Departementet framhever selv konsekvenser for barn. Forslag vil føre til at flere barn som har bodd i Norge i 3-5 år vil bli sendt til et land der kan ha mistet (store deler av) sin tilknytning til. Grenseløs kjærlighet har ingen tiltro til at forslaget ikke vil medføre endringer i vurderingen av hva som anses som «sterk tilknytning til riket», og selv om dette mot formodning skulle være tilfelle så vil det faktum at barn med opphold på 3-5 år nå vil bli vurdert opp mot dette kravet føre til at en andel av disse vil bli sendt ut av landet. Grenseløs kjærlighet mener dette er inhumant og strider mot våre forpliktelser iht. Barnekonvensjonen og EMK.
- Departementet framhever selv at utvisning etter 3-5 år vil oppleves som inngripende pga. opparbeidet tilknytning til riket. Dette står i direkte motstrid til Departementets påstand om at tre års opphold gir begrenset tilknytning til riket. Grenseløs kjærlighet mener at en utvisning ikke bare vil oppleves som

innгриpende, men faktisk er det. I en situasjon med et ustabilt arbeidsmarked der regjeringen åpner for større bruk av midlertidige ansettelser vil det være risiko for at mange vil ha vanskelig å dokumentere sikker framtidig inntekt i hele perioden, og resultatet vil bli splittede familier eller at norske statsborgere vil måtte flytte i eksil for å leve sammen med sine familier. Dette er uakseptabelt.

- Grenseløs kjærlighet har ingen tro på at man vil kunne avdekke flere proforma-ekteskap i det fjerde og femte året av oppholdsperioden. Dette er en illusjon. Det vil utelukkende føre til at eventuelle proforma-ekteskap forlenges, og det er ikke en ønsket utvikling.

Generelt er forslaget, og dets begrunnelse, gjennomsyret av at en ønsker å begrense innvandringen og at hensynet til retten til et familieliv derfor må vike, og av en fundamental mistillit til utlendinger som kommer til Norge. Grenseløs kjærlighet vil påpeke at dette ikke tar innover seg at vi lever i et globalisert 21. århundre, der kjærlighet og ekteskap på tvers av kulturer og landegrenser er normalt og bare blir vanligere og vanligere.

4.2 Nærmere om særskilte grupper

Kollektiv beskyttelse

Dersom botidskravet økes til fem år på tross av alle innvendingene, er det ingen grunn til å øke kravet for denne gruppen til seks år. Det bør også være fem år, enten med kombinasjonen 3+2 eller 4+1 av de to angitte typene oppholdstillatelse.

Ektefelle eller samboer til norsk borger ansatt ved utenriksstasjon

Enten botidskravet økes eller ikke bør kravet for denne gruppen være tilsvarende lengde som for andre grupper, altså 3 eller 5 år, hvorav minst ett års opphold i Norge.

Personer med opphold iht. EØS-avtalen

Dersom botidskravet økes for andre grupper, innser Grenseløs kjærlighet at tilsvarende vil gjøres gjeldende for denne gruppen.

Opptjenings tid for forskere

Grenseløs kjærlighet støtter de oppmykninger som er foreslått for forskere og mener at dette også bør gjøres gjeldende dersom botidskravet ikke økes til fem år.

4.3 Opphold utenfor riket

Forslaget om ikke å øke grensen på sju måneder medfører en kraftig begrensning på familiers bevegelsesfrihet og er uakseptabel. Dersom botidskravet økes må denne grensen heves proporsjonalt, til 12 måneder. Departementet hevder at 1,5 måned pr. år er tilstrekkelig, men dette må det være opp til den enkelte familie å avgjøre, ikke den norske stat. 1,5 måned er for eksempel mindre enn summen av jule-, påske- og sommerferie, og tar men med høst- og vinterferie i skole blir det mye mindre. Mange familier har et sterkt ønske om å ivareta kontakt med hjemland og familie der, og dette bør ses på som en styrke for familiene, ikke som et problem. Innskrenkingen vil dessuten legge urimelige begrensninger på familiemedlemmers mulighet til å være medfølgende på kortere arbeidsoppdrag eller studieopphold i utlandet, på noen få måneder, noe som i

vår globaliserte verden også blir mer og mer vanlig. Forslaget om å holde på grensen på sju måneder framstår derfor som tilbakeskuende i forhold til samfunnsutviklingen og altfor sterkt inngripende i den enkelte families frihet

Grenseløs kjærlighet støtter selvsagt at grensen for faglærte økes, men mener dette bør gjøres gjeldende for samtlige.

4.4 Utlending som utsettes for mishandling i samlivsforholdet

Grenseløs kjærlighet vil på dette punkt slutte seg til de uttalelser som er avgitt av MIRA-senteret og andre som jobber spesifikt med disse problemstillingene. Grenseløs kjærlighet mener prinsipielt at mishandling i samlivsforhold er en så alvorlig sak at man bør avstå fra å foreta lovendringer som vil øke dette problemet, og ønsker derfor ikke å gå inn i en diskusjon om «avbøtende tiltak». Avbøtende tiltak vil uansett bare kunne oppnå og redusere skadevirkningene av en økning av botidskravet, de vil ikke kunne eliminere dem eller gjøre situasjonen bedre for dem som er utsatt for mishandling. Man kan diskutere avbøtende tiltak i forhold til dagens botidskrav på tre år, men vi vil kategorisk avvise at en økning av botidskravet er forenlig med en avbøting av mishandling i samlivsforhold.

Kap. 5: Krav om opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Grenseløs kjærlighet støtter endringen om at samfunnskunnskap inkluderes i den pliktige opplæringen. I dag må pliktig opplæring være gjennomført innen tre år. Departementet skriver ikke om denne grensen bør økes til fem år hvis botidskravet økes. Grenseløs kjærlighet mener denne opplæringen er viktig for integrasjon i Norge, og mener derfor at den fortsatt bør kreves gjennomført innen tre år selv om botidskravet økes.

Kap 6. Tilleggstid i saker om permanent oppholdstillatelse

Grenseløs kjærlighet støtter at de nye straffereaksjonene må inkluderes i Utlendingsforskriftene for å ha klarhet omkring reglene, men kan ikke ta stilling til innholdet i reguleringene. Grenseløs kjærlighet støtter forslaget om å fjerne vilkåret om å søke permanent oppholdstillatelse før tilleggstiden begynner å løpe.

Kap. 7: Krav om faktisk opphold i Norge som vilkår for midlertidig oppholdstillatelse

Grenseløs kjærlighet er enig i at vilkår for oppholdstillatelse bør være klart regulert i lov og forskrift, men motsetter seg forslaget om å stramme inn dagens praksis ved å kreve 9 måneder opphold i Norge. Dagens praksis (minst seks måneders opphold) bør gjøres eksplisitt i utlendingsloven. Sett i sammenheng med økt botidskrav uten å øke antallet måneder man kan oppholde seg utenfor Norge i femårsperioden blir dette både en urimelig og unødvendig inngripen i den enkelte families rett til selv å bestemme hvordan disse månedene skal tas ut i løpet av disse tre eller fem årene. Urimelig fordi familien selv bør få bestemme hvordan disse månedene skal fordeles. Unødvendig fordi når det gjelder en sjumåneders-regel i løpet av tre (eller fem) år vil denne uansett sette begrensinger på hvor mye det er mulig å ta ut i løpet av ett år. Grenseløs kjærlighet vil

også påpeke at det ofte er vanskelig å få godkjent utenlandsk utdanning i Norge, både for allmenn studiekompetanse og yrkesautorisasjon. Utlendinger vil derfor kunne ha behov for å studere et semester i hjemlandet for å bøte på dette. Dette vil bli umuliggjort ved en grense på 3 måneders opphold i utlandet hvert år, og vil derfor begrense utlendingers mulighet til å integrere seg og få jobb i Norge.

Kap. 8: Statsborgerskap

8.2 Personer som er gift, registrert partner eller samboer med norsk statsborger

Grenseløs kjærlighet støtter at botidskravet som del av krav om statsborgerskap tydeliggjøres i Statsborgerloven. Forslag om å øke botidskravet fra tre til fem ift. statsborgerskap er en logisk konsekvens av forslag om en generell økning av botidskravet, og Grenseløs kjærlighet er motstander av begge deler.

8.3 Statsløse

Grenseløs kjærlighet konstaterer at forslaget fra Departementet er langt strengere enn tilsvarende regler i Sverige, og særlig i Danmark, og at sistnevntes regler er basert på deres tolkning av Barnekonvensjonen. Departementet har ikke presentert noen tolkning av Barnekonvensjonen som tilsier at Danmark tar feil og at den strenge tolkning det legges opp til i Norge er i tråd med denne. Grenseløs kjærlighet støtter den danske ordning, da den både er ubyråkratisk, enkel å forstå og på best måte sikrer barnets rettigheter. Vi påpeker at departementet ikke har redegjort for hvor mange barn dette gjelder, og det er derfor vanskelig å vurdere konsekvensene av hhv. den danske, svenske og norske modellen. Det hadde vært ønskelig med en slik utredning.

Kap. 9: Overgangsbestemmelser

Det er ikke umiddelbart klart hvordan dette skal tolkes, men Grenseløs kjærlighet velger å tolke det slik at «søknader» her gjelder søknader om permanent oppholdstillatelse, det vil i praksis si at det vil gjelde alle som har oppholdt seg under fem år i Norge når endringen trer i kraft.

Grenseløs kjærlighet går sterkt imot dette, da det i praksis er å gi lovendringen tilbakevirkende kraft. Alle som har søkt, og fått innvilget første gangs oppholdstillatelse har søkt basert på gjeldende lovverk som sier at man må søke ettårige tillatelse i tre år. Det er den forventning som er skapt, og som Departementet nå vil endre.

Grenseløs kjærlighet mener derfor at lovendringen bør gjelde alle som *søker* opphold første gang etter at regelendringen trer i kraft.

Kap 10: Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet påpeker at 94 % av søknadene om permanent oppholdstillatelse blir innvilget. Selv om dette vil kunne gå noe ned ved økning av botidskravet, vil det fortsatt være svært høyt, sannsynligvis rundt 90 %. Det innføres derfor nye byråkratiske hinder, til en pris av minimum 40,1 mill. kr, og som dessuten er en betydelig kostnad for den

enkelte søker, for noe som vil ha minimal effekt på sluttresultatet. Forslaget er derfor et meget dyrt symbolforslag.

Regjeringen har ved flere anledninger flagget kampen mot «tidstyvene» i offentlig forvaltning. Her innføres en ny tidstyv, både for utlendingsforvaltninger og for den enkelte søker.

UDI har i dag ikke kapasitet til å behandle søknader om familiegjenforening innen rimelig tid, ventetiden har blitt flerdoblet siden regjeringen overtok. Det er mildt sagt påfallende at Regjeringen da ønsker å prioritere å bruke 40,1 millioner kroner på innføre nye byråkratiske regler og tidstyver. Grenseløs kjærlighet mener at disse midlene heller burde vært brukt til å gi UDI kapasitet til å behandle søknader.

Vennlig hilsen

Grenseløs kjærlighet – Norsk organisasjon for familiegjenforening

Frid A Gaare
leder
sign.

Trond Botnen
styremedlem